

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2002
IV. volební období

107

Návrh

na vydání

**zákona, kterým se mění zákon č.455/1991 Sb.,
o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů**

ZÁKON

ze dne

**kterým se mění zákon č.455/1991 Sb.,
o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl.I

V § 31 zákona č.455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č.356/1999 Sb., zákona č.149/2000 Sb. a zákona č.258/2000 Sb., se na konci odstavce 3 doplňují tyto věty:

„U zastavárenské činnosti je dokladem prokazujícím způsob nabytí zboží pouze taková zástavní smlouva, která obsahuje údaje spolehlivě identifikující zástavního dlužníka, ověřené z jeho občanského průkazu a jde-li o cizince z jeho cestovního dokladu nebo průkazu o povolení k pobytu vystaveného cizinci správními orgány České republiky; v zástavní smlouvě musí být uvedeno i číslo dokladu, správní orgán, který ho vydal a osoba, která ověření provedla. Součástí identifikujících údajů je i bydliště zástavního dlužníka a u cizince místo jeho posledního pobytu v České republice, které je podnikatel před uzavřením zástavní smlouvy povinen vhodným způsobem ověřit a způsob ověření ve smlouvě poznamenat.“

Čl.II

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

D ů v o d o v á z p r á v a

Obecná část

Zastavárenská činnost je živností ohlašovací volnou, u níž nejsou stanoveny žádné kvalifikační podmínky a provozovat ji může kterákoliv osoba způsobilá provozovat živnost podle živnostenského zákona; k obecným podmínkám této způsobilosti náleží m.j. bezúhonnost. Nařízení vlády č.140/2000 Sb., kterým se stanoví seznam oborů živností volných, a č.469/2000 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých živností, definují zastavárenskou činnost pod položkou č.89 jako poskytování úvěrů oproti zástavě věci movité a případný následný prodej zastavené věci. Obsahem této živnosti není prodej zastavené věci, která je kulturní památkou nebo předmětem kulturní ceny (tato činnost je živností koncesovanou); nezahrnuje ani prodej zvířat pro zájmové chovy, toxických látek, léčiv, zbraní, střeliva nebo výbušnin.

Zástavní právo vzniká uzavřením písemné zástavní smlouvy (§ 156 OZ) mezi podnikatelem (zástavní věřitel) a vlastníkem věci nebo jeho zástupcem, oprávněným cizí věc zastavit (zástavní dlužník). Smlouva by měla obsahovat údaje identifikující zástavního dlužníka, aby své právo k zastavené věci mohl doložit při jejím vyplacení (uspokojení práv věřitele).

Je však obecně známou skutečností, že zastavárny velmi často slouží jako místa odbytu kradených věcí. Živnostenský zákon nestanoví ani povinnost podnikatele ověřit z věrohodného dokladu totožnost zájemce o uzavření zástavní smlouvy, ani povinnost této osoby takovým dokladem se prokázat. Podnikatel je sice podle § 31 odst.3 ŽZ povinen zajistit, aby na provozovně, ve které je prodáváno zboží, byly kontrolnímu orgánu na jeho žádost a ve lhůtě jím stanovené k dispozici doklady, prokazující způsob nabytí prodávaného zboží, ale ke splnění této povinnosti mu postačí, aby předložil zástavní smlouvy, ve kterých zloděj vystupuje pod falešnou identitou. Pokud podnikateli není prokázáno, že věděl o tom, že do zástavy bere kradené zboží (což se zdaří jen zcela výjimečně), nelze ho usvědčit ani z trestného činu podílnictví.

Za této situace se zastavárna může velice snadno změnit v místo laciného vykupování kradených věcí pod zástěrkou zástavní činnosti. Lze se domyslet, že zejména zastavárny s nepřetržitým provozem v blízkosti prostor, v nichž dochází ke zvýšené trestné činnosti majetkové povahy, budou mezi pachateli trestných činů platit za vhodné odbytiště pro jejich kořist, které se tak rychle a bez většího rizika zbaví.

Návrh novelizace zákona o živnostenském podnikání je podle názoru předkladatele v souladu s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami podle čl.10 Ústavy. Navrhovaný zákon nevyvolá dodatečné nároky na státní rozpočet.

Zvláštní část

K čl. 1

Způsob řešení problému zneužívání zastavárenské živnosti k páčání trestného činu podílnictví by podle našeho názoru mohl spočívat v novele zákona o živnostenském podnikání, pokud by v něm byla výslovně stanovena povinnost živnostníka ověřit totožnost osoby, která dává zboží do zástavy, pomocí věrohodného dokladu, nejlépe občanského průkazu, a v případě cizince cestovního dokladu nebo průkazu o povolení k pobytu vystaveného cizinci správními orgány České republiky. Zastavárník by byl povinen do smlouvy uvést údaj o dokladu, ze kterého totožnost zástavního dlužníka zjistil, a v případě cizince poslední místo jeho pobytu u nás. Současně by byl tento údaj povinen před uzavřením smlouvy vhodným způsobem ověřit, např. telefonicky u ubytovatele, aby se tak předešlo jeho případnému pozdějšímu tvrzení, že byl oklamán falešným dokladem. Řádným dokladem prokazujícím způsob nabytí prodávaného zboží by pak na základě zákona byla živnostenskou kontrolou uznána pouze smlouva, uzavřená s takto spolehlivě identifikovanou osobou.

Smyslem této novely je vyloučit snadný odbyt kradeného zboží v zastavárnách bez zástavní smlouvy, která by umožňovala kontrolním orgánům a Policii ČR zjistit, kdo zboží k prodeji předal. Dodržování novelizovaného ustanovení by kontrolovaly orgány živnostenské kontroly.

K č. II – Navrhuje se účinnost dnem vyhlášení.

Příloha č. 1 důvodové zprávy

Text části zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, v platném znění s vyznačením navrhovaných změn

§ 31

(1) Podnikatel, který provozuje živnost prostřednictvím odpovědného zástupce (§ 11), je povinen zajistit jeho účast při provozování živnosti v potřebném rozsahu.

(2) Podnikatel je povinen pro účely doručování písemností podle odstavce 11 viditelně označit obchodním jménem a identifikačním číslem místo podnikání, liší-li se od bydliště (§ 5 odst. 2), sídlo a zahraniční osoba organizační složku.

(3) Podnikatel je povinen zajistit, aby na provozovně, ve které je prodáváno zboží nebo poskytována služba, a nemá-li provozovnu, v místě podnikání, sídle nebo v místě organizační složky zahraniční osoby byly kontrolnímu orgánu na jeho žádost a ve lhůtě jím stanovené k dispozici doklady prokazující způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu používaného k poskytování služeb. **U zastavárenské činnosti je dokladem prokazujícím způsob nabytí zboží pouze taková zástavní smlouva, která obsahuje údaje spolehlivě identifikující zástavního dlužníka, ověřené z jeho občanského průkazu a jde-li o cizince z jeho cestovního dokladu nebo průkazu o povolení k pobytu vystaveného cizinci správními orgány České republiky; v zástavní smlouvě musí být uvedeno i číslo dokladu, správní orgán, který ho vydal a osoba, která ověření provedla. Součástí identifikujících údajů je i bydliště zástavního dlužníka a u cizince místo jeho posledního pobytu v České republice, které je podnikatel před uzavřením zástavní smlouvy povinen vhodným způsobem ověřit a způsob ověření ve smlouvě poznamenat.**

(4) Podnikatel je povinen zajistit, aby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům byla v prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli přítomna osoba splňující podmínku znalosti českého jazyka nebo slovenského jazyka. Splnění této podmínky se posuzuje podle § 11 odst. 2.

(5) Podnikatel odpovídá za to, že jeho zaměstnanci prokázali splnění podmínky bezúhonnosti, pokud tento zákon nebo zvláštní právní předpis podmínku bezúhonnosti zaměstnanců vyžaduje.

(6) Podnikatel a fyzické osoby provozující činnost, která je předmětem živnosti, osoby jednající jejich jménem a odpovědný zástupce jsou povinni pracovníkům živnostenského úřadu prokázat totožnost.

(7) Provozování živnosti lze přerušit nejdéle na dobu 2 let. Hodlá-li podnikatel přerušit provozování živnosti na dobu delší než 6 měsíců, je povinen tuto skutečnost předem písemně oznámit živnostenskému úřadu.

(8) Pokračování v provozování živnosti před uplynutím doby, na kterou bylo provozování živnosti přerušeno podle odstavce 7, je podnikatel povinen předem písemně oznámit živnostenskému úřadu.

(9) Na základě oznámení podle odstavců 7 a 8 živnostenský úřad zapíše tyto skutečnosti v živnostenském rejstříku a o provedeném zápise vyrozumí podnikatele.

(10) Podnikatel je povinen mít v provozovně pro účely kontroly podle tohoto zákona nebo zvláštního právního předpisu průkaz živnostenského oprávnění nebo osvědčení vydané podle § 10 odst. 3.

(11) Podnikatel je povinen zajistit v místě podnikání, sídle a v místě organizační složky zapsané do obchodního rejstříku přijímání písemností.

(12) Podnikatel je povinen vydat na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby, není-li dále stanoveno jinak. Na dokladu musí být uvedeno označení podnikatele obchodním jménem a identifikačním číslem, datum prodeje zboží nebo poskytnutí služby, druh zboží nebo služby a cena, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Nepřesahuje-li účtovaná cena částku 20 Kč a při prodeji cenin, jízdenek hromadné dopravy, telefonních karet, denního a periodického tisku, zboží prodávaného prostřednictvím prodejních automatů a zboží souvisejícího s poskytováním doplňkových služeb v prostředcích železniční, autobusové, letecké a vodní dopravy, je podnikatel povinen doklad vydat pouze na žádost zákazníka, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Kopie dokladů je podnikatel povinen uschovávat po dobu 3 let ode dne jejich vydání, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.

(13) Podnikatel je povinen na žádost živnostenského úřadu sdělit, zda živnost provozuje, a doložit doklady prokazující provozování živnosti.

(14) Podnikatel odpovídá za to, že jeho zaměstnanci splňují způsobilost pro výkon povolání stanovenou zvláštními právními předpisy, znalost bezpečnostních předpisů a předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví. Vyžaduje-li to povaha práce nebo jiné

činnosti, odpovídá i za to, že se zaměstnanci opakovaně účastní prohlídek podle zvláštních právních předpisů.33)

(15) Podnikatel, který připravuje mládež na povolání, je povinen řídit se zvláštními právními předpisy.23d)

(16) Podnikatel je povinen při provozování živnosti dodržovat povinnosti vyplývající z tohoto zákona a zvláštních právních předpisů.